

پیل ۱

خزیران ۱۹۲۷

صافی ۲

فلسفہ و اجتماعیات

مجموعہ سی

مدیری

محمد شروت

قیاطاش ایسہ سی فلسفہ و اجتماعیات
و تجارت مکتبی اقتصاد معلی

مؤسسی

آٹاہ سری

استقلال ایسہ سی مدیری
وادبیات معلی

بر صلیبہ

- نظری قسم : ہیجان حقندہ . . . . . ہلمی ضیا
- تدریسی قسم : اجتماعیات نادر ؟ (« ورنہ زومبارت » دن) زہت شروت
- لسان تدقیقاتی ناصل پایلیہ ؟ (« آ. مہیہ » دن) . . . . . رافغ ہلوسی
- شکل نظریہ سی . . . . . اور خانہ سعد الہیہ
- افلاطونک اجتماعی فکر لری . . . . . حامی منج
- دیوان ادبیاتی : کلہل و رمز لری . . . . . آٹاہ سری
- ہندسہ نادر ؟ (« ٹدینقتون » دن) . . . . . صم . السرامی
- اتحار . . . . . ہلمی ضیا
- تطبیقی قسم : مفردات پروغرام لری : بر آنکت . . . . . مجموعہ
- ایسہ لردہ فلسفہ ، اجتماعیات و روحیات . . . . . محمد شروت
- تحلیل و تفسیر قسمی : تورک مدنیقی تاریخ : ضیا کوک آلپ . محی الہیہ
- بر تنقیدہ جواب . . . . . علی طامی
- علی کامی بک افندیہ . . . . . صم . ث .
- آینشتیان نظریہ لرنیک علی قیمتی : حسن حامد . . . . . صم . ا .
- مجموعہ لردہ منتشر مهم یازیلر

ارارہ خانہ : استانبول - چمبرلی طاسہ - استقرول ایسہ سی داہلندہ دائرہ مخصوصہ
استانبول - مطبعہ ابوالضیا

انحار

- مابعد -

۱ - علم، انحارلك اعراضنى تشكيل ايدن خسته لغك دواسى در؛ يوقسه اونك علنى دكلدر .
 ۲ - دىنى جمعيتك انحاردن تحفظ ايمه سى ده ، ساده جه اونك قوتله تماميته مالك بر جمعيت اولماسندن در . مع مافيه معافيتى تأمين ايدن يالكز دىنى جمعيتلر دكلدر . نتيكيم (برتيون) ك حساب ايتديكى اوزره اوليلدره عموميتله معافيت كوروليور . حالبوكه اسكيدن برى سطحى استاتستيقلرله بونك عكسسه قائل اولونيوردي . بوخطانك سببى آراياجق اولورسه ق بونى ياش مسئله سنده بولويورز . بكارلر تقريباً ۱۶ ياشندن آشاغى اولدقلىر حالده ، اوليلر دائماً بوندن يوكسك ياشده درلر . حالبوكه انحار تمايلى ۱۶ ياشندن اول چوق ضعيفدر . فرانسه ده بودوره حياتيه ميليونده ابكى تصادف ايدىور . بوندن دولايى عمومى ياش نظر اعتباره آلتنجه بكار منتحرلك عددى آز كې كورونه بيلور . برده تام برمقايسه يابايلمك ايچون حال مدنى يده نظر اعتباره آلتق وياشك تأثيريله حال مدنى نك تأثيرينى تفريق ايتك لازمدر . بوشرائط اساس انحاز ايدليك اوزره ياپيلان جدوللردن برطاقم قانونلر استنتاجى قابلدر :

۱ - چوق ايركن ازدواجلك، بالخاصه ار ككدره انحارى چوغالتمق اعتباريله تأثيرى وارددر .
 ۲ - يكرى ياشندن اعتباراً ، هرايكي جنسندن اوليلر بكارلره نظراً برتحفظ واسطه سى قازانمش اولورلر .
 ۳ - بكارلره نظراً اوليلرك تحفظ امثالى ، جنسلرله تحوول ايدر .
 ۴ - دولاق ، هرايكي جنسندن اوليلرك امثالى Coefficient آزالير ، فقط اونى تماماً ازاله ايتز .

اولى انسانلك صاحب بولوندىقلى معافيت ابكى سببندن برينه عطف ايديله بيلير : بو، يابيتى محيطك تأثيرندن متولددر ؛ اوزمان انحار ميلاننى تعديل ايدن عائله اولور . ياخودده ماددى اصطفايه عطف ايديله بيلير : ازدواج ايچون معين شرائط صحيه، اخلاقيه و اقتصاديه لازمدر . اونلره مالك اولمايانلر عائله محيطنه داخل اولاماز و او محيطى تشكيل ايدمه مزملر . برتيون بو ايكي سبب آراسنده متردددر . (له تورنو) دن برى ايكنجى سببه دهاچوق قيمت ويريلمكده در . فقط مسئله اوقادار بسيط دكلدر . اولاً - ازدواجك رفاهه صاحب صنفده دها زياده اولماسى لازم كليركن ، كرك ازدواج كرك فضلله چوجوق نسبة رفاهدن محروم اولان صنفده در . بناء عليه ، سفالك انحارك يگوننى تعمين ايدن عاملردن دكلدر . نهايت، انحارك عضويماً روحى شرطى اولان نوراسته نى ، بوكون عموميتله ايشسز و يوكسك صنفلك خسته لغى در . قسماً (قبلى) اولان بو ملاحظاتدن ماعدا ، برچوق واقعه لرده اوليلرك معافيتى مسئله سنك متعدد اسبابدن ايلرى كلديكنى كوسترمكده در . بونلردن اك مهملرى تحفظ واسطه سنك مختلف ياشده كى تحووللرى ، و هرايكي جنسده كى زوجينك غير مساوى معافيته صاحب بولونملى در . بو معافيت عجباً ازدواجدن ويا عائله دنمى ايلرى كلير ؛ بوراده ده برنجى فرضيه يه ضد اسباب كورورز :

۱ - ازدواجك حال توفنده کی مقداريله اتحادلرک ترقیسی آراسنده کی ضدیت؛ ۲ - چو جوقسز زوجلرک ضعیف معافیتلی؛ ۳ - چو جوقسز زوجهلرده اتحادلرک چوغلماسی کبی ...
چو جوقسز اولیلرک مالک بولوندقلری جزئی معافیت، عجباً قونزوغال اصطفاذنی ایلری کلیور؟ چو جوقسز زوجهلرده اتحاد مقدارینک چوغلماسی اشهاد ایدرک دورقائم عکسنی اثبات ایتکده در. بو واسطه نك چو جوقسز دولده قسماً دوام ایده بیلمه سی، قونزوغال اصطفاذنی ایشه قاریشدر مقسزین ناصل ایضاح ایدیله بیلیر؟ بوکا قارشنی دینه بیلیرکه ازدواج انساننده قازانیلان اعتیادلر، ذوقلر، تمایللر قولای قولای زائل اولماز. دورقائم دول ارکک و قادینلرده کی اتحاد امکاننی برقانون شکلنده افاده ایتکده در:

« بر جمعیت داخلنده، دوللق حالنده کی اتحاد تمایلی - هر جنس ایچون - عینی جنسك ازدواج حالنده کی اتحاد تمایلنك تابعیدر. » بو صورتله مساعد جنس هانکیسی اولورسه اولسون دوللق منظملاً ازدواجده کی سیری تعقیب ایدر. مؤلف بو عمومی مطالعه لرینی تأیید ایده جك ماهیتده کی رقلری برچوق لوحهلر حالنده قید ایتکده در. زوجلرک و زوجهلرک هان بوتون معافیتی عائله نك تأثیرندن ایلری کلیور. بو معافیت، عائله نك کشفاتی یعنی تمامیت درجه سیله متناسباً آرتار.

دورقائم، عینی قاعده یی سیاسی جمعیتلرده تطبیق ایدیور. تاریخ بزه گوستریورکه، عمومیتله اتحاد کنج و حال تکاملده کی جمعیتلرده نادر؛ بالعکس انحلال حالنده کی جمعیتلرده چوقدر. قدیم یونانده (سیتیه) نك انحلاله باشلادینی زمان اتحادلر کورولور. [ده موسته نك اتحاری کبی] صوکرک اتحاد، بالعموم سیاسی و ملی بحرانلرده علاقه داردر. برانتقال دوره سی، صنفلرک قیریلماسی، اجتماعی برانقلاب عرفه سننده اتحادلر چوغالیر. اکثریا بو بحرانلری متعاقب زمره تمامیتنی قازاندینی و قوتلشدیکی ایچون اتحادلر تکرار آزالیر.

خلاصه اتحادله - هر نه شکاده اولورسه اولسون - اجتماعی زمره لرک تمامیت درجه سی آراسنده بلاواسطه مناسبت و علاقه واردر. بو تمامیت نه زمان بولونمیه جق اولورسه، اتحاد انکشاف ایدر. بو فصلک صوک صحیفه لری، کتابک مرکز نقلتی تشکیل ایدن بو ادعایی مؤید دلیللرله دولودر.

دوردنجی فصلده (دیگر کام اتحاد) ک تدقیقنه کیریورز. ابتدائی جمعیتلرده کی اتحاد بو نوعدن در. دائمی رقه محاربلری راحت دوشه کنده اوله مک ایچون - حربده وورولمازلرسه - اتحاد ایدرلردی. غوتلرده، طبیعی اولومه اوله نك جهنمه کیده جکنی ظن ایدرلردی. عینی اعتقاد ترا کدرده واردر. اسپانیول سه لتری حقتنده ملتلرک بوکا بکزه ر قیدلری واردر. یا قوتلرده اختیارلر معین بریاشه کلدکن صوکرک ائله لری افرادی حضورنده برمراسمه اتحاد ایدرلردی. دول قادینلرده برچوق جمعیتلرده اولن قوجه لری آرقه سنندن اتحاد ایدرک برابر دفن اولونورلردی. غولوالیلرده برپرس اولونجه خدمتکارلری اوننی تعقیب ایتکه مجبور عد ایدیلردی. [ژاپونلرده اجتماعی برأصری ایفاده موفقیتسنزلک اولونجه، قازنی دشمنک صورته اتحاد شرطدی.] خلاصه ابتدائی اقوامده اتحادلرک مبتدلدر. بونلری اوچ صنفده طوبلامق قابیلر: ۱ - اختیارلرک اتحاری، ۲ - زوجهلرک اتحاری، ۳ - خدمتکارلرک اتحاری. بوتون بونوعلرده مشترک اولان وصف، کندیسنی اولدوره ن آدامک وظیفه دن قاجینمق ایچون دکل، بالعکس بر مکنتیت و وظیفه اولدینی ایچون اتحاد نعلنی اجرا ایتمه سی در. شاید

بومکفیتدن قاجینیرسه ، شرفسزلك و حیثیتسزلكله آتهام ایدیلیر و دینی عقوباته دوچار اولور .
 اختیارلرک اتحاری ، غیرقابل تحمل برحیاتی دوام ایتدیرمه مک ایسته مکدن دکدر ، چونکه
 بوملی اجرا ایتمه ن اختیارلره شرفسز ، قورقاق نظریله باقیلیر . [تاریخ ادیان مجموعه سی :
 یا قوتورده کی شامانلق اسمنده استریغوسکی نک مقاله سنده اختیارلرک اتحارینه عائد معلومات وار .]
 بناء علیه بوجمیتلرده اتحار برنوع قورباندر ، و بوتون قوربانلر کی اجتماعی غایله
 نظراً یایلیر . خدمتکار افندیسی اولومندن صوکر ا تعقیب ایدبورسه ، بو اولرک غیرقابل
 تفریق برکل تشکیل ایتلرندن ، و خدمتکارک افندیسنک قدسیتنه مربوط بولوناسندن ایلری
 کل کده در .

جمیعتک ، عضولرندن بعضیسنه کندیسنی اولدورمک تضییقنده بولونایلمه سی ایچون ،
 فردی شخصیتک چوق اهمیتسز اولماسی لازم کلیر . چونکه شاید فردی شخصیت وارسه حق
 حیات اونک ایلك اساسی اولوق ایجاب ایدر .
 اوخالده بز ، اولکندن تماماً آیری اولان یکی براتحار انمودجی مواجهه سنده بز . برنجیسنه
 خودین اتحار دیدیکمز حالده ، ایکنجیسنه « مجبوری دیگر کام اتحار » دیه بیلیرز . چونکه
 بنوع اتحارلر اصلاً « اختیاری » دکدرلر .

مع مافیله داها متکامل بر شکل اولان اختیاری دیگر کام اتحارله ، نهایت بوعومی صنفه
 ادخال ایده بیله جکمز ، و اک بارز شکلی « چله چیتارمق » قیلندن تصوفی اتحار اولان شدید
 دیگر کام اتحارلر واردر .

دورقایم بوندن صوکر ا دیگر کام اتحارلرک متکامل ومدنی جمیتلرده کی اشکالنه کچور .
 یونک ایلك مثالی اوروپا اوردولرنده کی اتحارده بولویور . عسکری خدماتک تولید ایتدیکی اتحار
 زایدی چوق عمومی برحالدر ؛ و بو بکارقله آققول ایتلاسنک تأثیراندن تماماً مستقل اولان
 براتحار عاملیدر .

بوعینی زمانده عسکری خدمتدن نفرت واجتناب حسیله ده علاقه دار دکدر . چونکه اولاً
 بنوع اتحارلرک مقداری خدمتک دوامیله زاید ایدر ، ثانیاً - کوکالی ومستخفظ عسکرلرده
 دیگرلرندن داها قوتلی در . ثالثاً - نهایت ضابطانله احتیاط ضابطلرنده نفلردن داها زیاددر .
 اوخالده عسکری اتحارلره باشقه اسباب آرامق لازمدر . دورقایمه کوره بو ، عسکری روحدن
 و اونک تضمن ایتدیکی دیگر کاملق حالندن ایلری کلیر . عسکری اتحارلر ، خودین اتحاره
 قارشلیک آرمیلانی ولان قوملرده اک قوتلی در ؛ منور و کزیده زمره ده ادظمی درجه ده در ؛
 خودین اتحار انکشاف ایتدیجه بنوع آزالیر . بوضوگ مطالعاتده عسکری اتحارک ؛ اجتماعی
 روحک قوتندن ودیگر کاملق حسندن ایلری کلدیکنی کوسترمکده در ، مع مافیله جمیعت یالکر ،
 غیر مساوی شدتله افرادک حیثیات وفعالیتی کندیسنه جذب ایدن بر موضوع دکل ؛ عینی
 زمانده اولره قاعده وضع ایدن بر اقتداردر . بوعنده جیلک فعلیله اتحارلرک اجتماعی بکونی
 آراسنده برمناسبت جاریدر . اقتصادی بحرانلرک اتحار میلانی آرنیدر یعنی معلوم بر واقعه در .
 فقط بو بحرانلرک تأثیری نه دن ایلری کلیر ؟ سفالنی تولید ایتدیکی ایچونمی ؟ حیات داها مشکل
 اولدیغی ایچونمی ؟ ظاهراً بسط ودوغرو اولان بواضحی حقیقته - واقعلر تکذیب
 ایتکده در . چونکه شاید سفالت اتحاری آرنیدر بورسه ، رفاهک تنقیص ایتمه سی لازمدی .
 رقلر بزه بوتامیرک نک آرز محسوس اولدیغنی کوسترور . ایشاپاده ۱۸۷۰ ده وحدت ملیله

واقتصادی انکشافه برابر اتحارلرکده شایان دقت برترفعی کورولمشدر . ینه بوتاریخنده آلم ۱۳۱۱
 وحدتی واقتصادی ترقیسیله همزمان اولارق اتحار مقداریده فوقالماده چوغالمشدر . ایرلانداده
 سفالت دائمی اولدیفی حالده اتحار نادرر ، جنوبی ایتالیاده قالا بریاده عینی حال واقعدر .
 اسپانیاده اتحار فرانسه دن اون مثل آذرر . حتی عادتا دینه بیله جک که سفالت اتحاری
 وقایه ایدیور . شاید صنایعی ومالی بحرانلر اتحار یکونتی آرتردیورسه بو ، فقری تولیدایتدکری
 ایچون دکدر ، چونکه ثروتده عینی حالی یاقمدهدر ؛ بلکه بو اولرک « بحران » یعنی مشری
 نظامک تشوشی اولوشلرندن ایلری کلمکدهدر .

جمعیتلرده هر نوع موازنه انقطاعی ، انسانلری اتحاره سوق ایده بیلیر . اجتماعی بنیده
 یکی تشکلر باشلادیغی زمان ، انسان کندیسینی داها قولایقله اولدورر . ثروت ناصیل اولوبده
 اتحاری موجب اولویور؟ ظاهراً ضد کبی کورونن بویکی مفهومی تألیف ایچون بریاضاح یایمق
 لازمدر : انسان آتجاج ، احتیاجلری وسائلی ایله آهنکدار ایسه یاشایابیلیر . وسائطک محدود
 اولماسنی ایجاب ایتدیره نده بوجهتدر . احتیاجلری تحدید ایدن جمعیتدر . بوتعدیل ایدیجی تأثیرک
 طبیعی (نورمال) بر طرزده جاری اولابیلمه سی ایچون بر طاقم شرائط لازمدر . اقتصادی
 بحران ، وسائلی احتیاجلردن نسبتسزدرجهده فضله برمقداره چیقاراجق اولورسه اوزمان حیاتک
 توازنی وحضوری مختل اولور . ایشته دور قائمک « آنومی » دیدیکی اتحار نوعی بوندن
 ایلری کلیر .

(آنومی) ، زمانمک اقتصادی حیاتنده مزمن برحاله بولونیور . رفاه ایچنده کی عائله لرک
 اکثری اتحارلری بوندن متولددر . مؤلف ، آرتق آنومی شکلنده کی اتحارلرک ابوعنه
 کیریور . اولری عائله ایچریسنده ، دوللق حالنده تدقیق ایدیور . بونوع بحرانلرک تولید
 ایتدیکی طلاقلری واونی تعقیب ایدن اتحارلری کوزدن کچیریور ؛ اتحارلرله طلاقلر آراسنده کی
 موازات اوزرنده اصرار ایدیور . بونوع اتحارلر ، زوج وزوجه اوزرینه معکوس برتأثیراجرا
 ایدن مادری تشکلره مربوطدر . طلاقک تضمن ایتدیکی مادری انضباطک ضعیفله ماسی کیفیتی
 ارککرده اتحار استعدادینی تزید ایتدیکی حالده ، قادینلرده بو استعدادی آزالتیر .

« دورقهیم » ، بوتون اتحارلری تدقیق ایتدکدن صوکر ، مختلف اتحار نمودجلرنده
 فردی شکلره کچیر ؛ و بر بنیویات تصنیفی برده علیات تصنیفی ایله اتمام ایتک لارم وممکن
 اولدیغندن بحث ایدیور . فردلرده تجسد ایتک صورتیه مولد اتحار اوچ جریانک آلدقلری
 اساسلی شکلری ایضاحه باشلایور .

برنجی شکل رواقی برفراغت نفسدن ومتصوفانه براعتالندن عبارتدر . بوددا ، شوینهاور ،
 هارتمان ، زهنون اعتزال فراغتلری بونوعدن در . ایکنجی شکل اپیکوریه ن اتحاردر . بو ،
 آرتق امید ایده جک باشقه برشی قالمایجه ، « آرزوسز حیات اولمادیغندن » حیاته خاتمه چکمکدن
 عبارتدر . نهایت اوچونجی شکل اتحارلرده ، حیاته قارشلی گفر ، لعنت ویا بالکز برشخصه
 قارشلی کندی فلاکتلرینک مسئولیتینی اسناد ایتک صورتیه تهدید وشکایتدن دوغان ووقوعه کلن
 اتحارلدر .

بونلری صارصینتی لی واحتراصلی اتحارلر دیه تمیز ایده بیلیرز . خلاصه روحی نقطه نظرندن
 بیله اتحار ظن اولوندیغی قادر بسیط دکدر ، وساده جه حیاته قارشلی نفرت دیه تعریف ایدیله منز .
 اتحارک روحی تظاهرنده « فعل » ی فاعلندن تفریق ایتک لازم کلیر . فعل حقنده یایدیغمن تقسیم ،

فاعل حقنده ده یا باجق اولورسهق ایکی نوع اتحار عاملی کورورزکه بونلردن بریسی (خود بینی) دیکری (آنومی) در. بیلدورزکه بونلر عینی حال اجتماعی نك ایکی فرقلی صفحه سی در. بناء علیه بونلر عینی فرده تصادف ایتمکله متحیر اولاملی در. دورقهیم ، فصلک نهایینده اجتماعی اتحار اتم، ذجلرینک بنیویات وعلیات نقطه نظرندن عمومی برتصنیفی یا عمده در : اول امرده اتحار لری ۱- اصلی اتموذجلر، ۲- مختلط اتموذجلر اولارق ایکی زمره یه آیرر. اصلی اتموذجلرله کلنجه بونلرده : ۱- خود بینی اتحار ، روحی وصفی بقدی ، ۲- دیکر کام اتحار، روحی وصفی مختص وارادی قدرت ، ۳- آنومیک اتحار ، روحی وصفی تحرش و نفرت اولارق اوچه آریلیور .

مختلط اتموذجلرده ۱- اغوا آنومیک اتحار ، ۲- دیکر کام آنومیک اتحار ، ۳- اغوا آلترویست اتحاردن مرکب در .

اوچونجی کتاب، صورت عمومیهده اجتماعی حادثه اولق اعتباریله اتحاردن بحث ایدیور. اول امرده دورقهیم ، بورایه قدار تدقیق اتمش اولدیفی اتحار لک اجتماعی یکونتی تعین ایدن عامللری کوزدن کچیریور . اتحارک تابع اولدیفی فردی شرائط ایکی نوعدر : اولافاعلک ایچنده بولوندیفی خارجی وضعیت ؛ بووضعیتک اتحار اوزرنده هیچ برتأثیری یوقدر ؛ بعض آدم ضرورت ایچنده ، بعض آدم ثروت ایچنده اتحار ایدر. بو ، فیزیقی شرطدر، واتحارک تکوننده قطعاً عامل دکدر ؛ ثانیاً - بالذات فاعلک عضوی حالی واستعدادی ؛ مثلاً نه ورویات بعض شرائطده اتحار ایچون هرهانکی بر استعداد عرض ایده بیلدورسهده ، بالضروره کندینی اولدورمکی استلزام ایمیور. بوایکسنجیسی ده بیولوجیائی شرطدر. بوتون بوتدیقات بزه اتحار لک فیزیقی و حیاتیاتله دکل ، آنجاق اجتماعاتله ایضاح ایدیله بیله جکنی کوستریور. ارادی اولوملرک احتمالتنی هرآن تثبیت ایدن جمعیتک اخلاقی تشکلی در . هر قومده انسانلری اولومه سوق ایدن معشری برقوت واردر . منتحارک اجرا ایدیکی وایلک بانیشده آنجاق شخصی مزاجنی افاده ایدرکی کورونن حرکتله، حقیقتهده بر اجتماعی حالک خارجاً تظاهر ایدن دوامی واستطاله سی در. خلاصه اتحارک اجتماعی یکونی ، جمعیتک معشری بر بلاننه تابعدرلر .

بو یکونک ثابتکی و فردیتی باشقه صورتله ایضاح ایدیله منر . مع مافیله احصائیاتک ترقیسی واعداد عظمی قانوننک اجتماعی مسئله لره تطبیق اوزرینه (که تله) بو خصوصده « وسطی انسان » نظریه سنی اورتابه آتمشدی . دورقهیم ، وسطی نك خارجنده کی واقعه لرده بیله احصائی معطارک قاعدویتنی کوسترمک صورتیله بونظریه نی رد ایتمکده در . شو حالده اتحار لک اجتماعی یکونی شدنی افاده ایدن معشری برقوت ویا برقوتلر زمره سی قبول اتمک ضروری در .

— مابعدی وار —

استانبول ارکاک ایسه سی فلسفه واجتماعیات معلمی

علمی ضیا

